

بعد از ۶ سال
تحصیل و
کار در هلند،
وقتی به
استادم گفتم
می‌خواهم
برگردم ایران.
خیلی شوکه
شد، گفت تو
الان در بهترین
شرایط هستی.
خیلی‌ها آرزو
دارند جای تو
باشند

خیلی‌ها آرزوی موقعیت تو دارند

بعد از ۶ سال تحصیل و کار در هلند، وقتی به استادم گفتم می‌خواهم برگردم ایران. خیلی شوکه شد، گفت تو الان در بهترین شرایط هستی. خیلی‌ها آرزو دارند جای تو باشند.

اما بعد از PHD (دکتری) و POSTDOC (فوق دکتری)، یک سال هم فضای کاری را تجربه کردم و دیگر به همه اهدافم آنجا رسیده بودم و تصمیم گرفتم برگردم ایران. حس می‌کردم اگر برنگردم برای بچه‌ها و برای خودمان سخت می‌شود.

مهاجرت تحصیلی کلاً خوب است؛ اما برگشت بستگی به هدف شما دارد. وقتی شما می‌خواهی یک کارمند خوب باشی و شرایط زندگی خودت را می‌بینی، یک جور تصمیم می‌گیری. وقتی شرایط جامعه و خانواده‌ات را در نظر می‌گیری، تصمیم دیگری می‌گیری. خانواده برای من خیلی مهم بود. دوست داشتم پیش

پدر و مادرم باشم. دوست داشتم فرزندانم در ایران کشور شیعه بزرگ شوند؛ و می‌خواستم برای کشورم کارکنم. هدف و دغدغه ذهنی‌ام این بود. این هدف‌گذاری باید شخصی‌سازی شود. نسخه واحدی وجود ندارد؛ اما من فکر می‌کردم اینجا خیلی موفق‌تر می‌توانم باشم. بازار کار آفرینی در ایران بکترتر، فضا بازتر و رقابت کمتر است. آنجا اشباع شده است. در اروپا خیلی رقابت سخت‌تر است و احتمال شکست خیلی بیشتر. می‌دانستم وارد جامعه علمی ایران شوم می‌توانم کمک کنم.

آغاز راه مهاجرت

از ابتدا به زیست و بیوتکنولوژی علاقه داشتم. در مقطع لیسانس میکروبیولوژی گرایش سلولی مولکولی خواندم در دانشگاه تهران شمال. ارشد را در دانشگاه الزهرا خواندم. الزهرا یکی از قوی‌ترین میکروبیولوژی‌ها را داشت. واقعاً دانشگاه خوبی بود.

بعد از ارشد، یک روز از دانشگاه به من زنگ زدند، گفتند ما می‌خواهیم بورس تحصیلی کنیم. وزارت علوم از ما خواستند رشته بایوتک را راه‌اندازی کنیم؛ نیرو می‌خواهیم. ما شما را انتخاب کردیم. شما نمره‌هایت از همه بالاتر است و همه شرایط رفتن را هم داری؛ مثلاً بعضی شرایطش داشتن مقاله ISI، معدل بالا بود. من در ۲۰ سالگی ازدواج هم کرده بودم.

از من پرسید علاقه داری؟ گفتم بگذارید فکر کنم. شرایطی نبود که بتوانم در لحظه تصمیم بگیرم. آن زمان من خودم از دانشگاه بارسلونا اسپانیا در رشته بیوتکنولوژی پزشکی و دانشگاه زوریخ در رشته بیوتکنولوژی بافت استخوان و دندان هم پذیرش و هم بورسیه تحصیلی گرفته بودم. با همسر

خانواده برای من خیلی مهم بود. دوست داشتم پیش پدر و مادرم باشم. دوست داشتم فرزندانم در ایران کشور شیعه بزرگ شوند؛ و می‌خواستم برای کشورم کارکنم